

Att tänka på inför kvantitativa undersökningar

1. Vad säger vetenskapen

Vetenskapen säger inget, enstaka personer däremot säger mycket i vetenskapens namn. De flesta undersökningar anknyter gärna till vetenskapliga metoder, men vetenskapliga delar behöver inte ge en vetenskaplig helhet.

2. Vem står bakom undersökningen

Här kan det vara viktigt att veta vem som har formulerat problemet, vem som har formulerat frågorna och liknande. Tänk på att undersökningsföretag som t ex SIFO, TEMO och liknande så gott som aldrig varken formulerar problemet eller formulerar frågorna i intervjuer eller enkäter. Däremot distribuerar de frågorna och sammanställer resultaten men uppdragsgivaren brukar presentera resultaten.

3. Vad är syftet

Varför är undersökningen gjord? Vem kan ha intresse av att den genomförs? Syftet med undersökningen ger ofta infallsvinkeln på problemet. Vilka andra infallsvinklar skulle man kunnat välj? Är syftet att få reda på något eller är den gjord för att påverka opinionen?

4. Vilka ingår i undersökningen

Här är det viktigt att veta om undersökningen är representativ eller ej. Om den är representativ för vilken population är den representativ? Om någon undersökning hävdar att "så här tycker svenskarna" vilka är då "svenskarna"? Vilka åldersgrupper ingår t ex? Man lär knappast ha frågat 2-åringar och hur är det med invandrare? Vidare bör frågan ställas hur bortfallet ser ut. Om man slumpmässigt väljer ut ett antal människor som skall svara på frågor så kommer inte alla att svara, några vägrar. Vilka hur många och hur kan detta påverka resultaten?

5. Vad betyder den berömda felmarginalen

Begreppet felmarginal används idag nästan som en kvalitetsstämpel. Men vad betyder den, hur beräknas den och hur kan den användas?

6. Hur är frågorna ställda

Är frågorna begripliga? Är de entydiga? Mäter frågorna attityder eller kunskaper? Har man försökt styra svaren genom frågekonstruktionen Hur skulle du själv svara?

7. Hur är frågorna distribuerade

Spelar det någon roll om frågorna distribueras personligen, via enkät, Internet eller dylikt? Viken roll spelar intervjuaren?

8. Hur är resultaten presenterade

Vad visar alla dessa snygga diagram, kurvor och tabeller? Hur ser de egentligen ut på vilka figurerna är baserade? Varför har man valt att presentera resultaten på det sätt man gjort? En snygg form kan dölja mycket tveksamt innehåll.

9. Vilka slutsatser är presenterade

Eftersom slutsatserna oftast är utvalda är frågan befogad varför man valt just dessa slutsatser. Kan det finnas andra slutsatser i materialet som kanske inte är "lämpliga"? Hur är det med styrande eller värderande begrepp? Om antalet människor som svarat på ett visst sätt är stort, litet, överraskande eller liknande. I förhållande till vad är antalet stort, litet osv?

10. Vem kan man lita på

De flesta undersökningar är trots allt korrekt genomförda och går i allmänhet att lita på. Men problemet är som alltid avvikelserna.